

Pohřební rozloučení s Janem Štěpánem

Sbor Církve bratrské Praha 1 – Soukenická, sobota 25. 3. 2017 ve 14 h

Jak mnozí víte, dnešní den se loučíme také s kardinálem Miloslavem Vlkem. Bratr Jan Štěpán se s kardinálem Vlkem osobně znal. V jejich životech byly některé podobnosti. Byli stejně staří. Oba se narodili v květnu 1932. Jejich životy se potkaly v Rožmitále pod Třemšínem, kde kardinál Vlk sedm let působil a ztratil tam státní souhlas k duchovenské službě. Bratr Štěpán jezdil do Rožmitálu celá léta na letní byt. Oba měli problémy v době totality. Kardinál potom myl okna, později pracoval v archivu. Bratr Jan Štěpán po několik let nesměl učit. Oba měli zájem o historii a věnovali se archivářství. Oba zemřeli v březnu 2017 v nedožitém 85. roce života. S oběma je dnes pohřební rozloučení. Před polednem v katedrále jsem na pohřbu kardinála četl slavná slova apoštola Pavla z epištoly Římanům, z 8. kapitoly. Necht' tato úžasná slova zazní také i v tuto chvíli při tomto pohřebním rozloučení s naším milým bratrem Janem Štěpánem.

Ř 8,31-39: *Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? 32 On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno? 33 Kdo vznese žalobu proti vyvoleným Božím? Vždyť Bůh ospravedlňuje! 34 Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás! 35 Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Snad soužení nebo úzkost, pronásledování nebo hlad, bída, nebezpečí nebo meč? 36 Jak je psáno: "Denně jsme pro tebe vydáváni na smrt, jsme jako ovce určené na porážku." 37 Ale v tom ve všem slavně vítězíme mocí toho, který si nás zamiloval. 38 Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, 39 ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.*

Slyšeli jsme slovo Boží.

Kázání na text: Jan 12,26b

Zarmoucená rodino, vážení přátelé,

jsme zde dnes v této modlitebně shromáždění, abychom se rozloučili. Ale nejen to! Jsme zde zároveň proto, abychom ve chvíli pohřbu vyznali, že smrt nemá a nebude mít poslední slovo. Vždyť se loučíme s mužem, kterého životem provázela víra. Z víry žil a čerpal svoji naději.

Na parte jsme četli slova Pána Ježíše podle Janova evangelia: ***kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce.***

Pro souvislost přečtu ještě slova, která předcházejí: *Amen, amen, pravím vám, jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá*

mnohý užitek. Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný. Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce.

To jsou úžasná slova, která jdou proti proudu lidského přirozeného myšlení. V době, kdy je akcentován kult těla, kdy se prosazuje asertivita a egoismus, je Ježíšovo slovo vanutím vyjadřujícím hodnoty Božího království. Lidé chtějí mít všeho stále více, chtějí se prosadit, budovat kariéru, vyniknout, být obdivováni, být sebevědomí, pyšní, nezávislí... Pán Ježíš ukazuje, že takový život je jako zrno, které zůstává na povrchu země bez možnosti růstu. To je zrno, které se nedává k dispozici, a nakonec zůstává osamocené. Nejen každý biolog, kterým byl i bratr Štěpán, ale každý, kdo někdy pěstoval nějakou rostlinu (třeba v květináči za oknem) ví, že zrno se musí zasadit do půdy. Tam jediné může vyklíčit a přinést užitek. Zrna, která sebevědomě zůstanou izolována, nadřazena... nepřinesou užitek. Pán Ježíš slovy evangelia povzbuzuje k přinášení obětí, k nesení břemen druhých lidí. Zazní i velmi silná slova o v uvozovkách „ztrátové investici“ vlastní duše, vlastního života. To je ale cesta k nalezení věčného života. Jistě ne naší vlastní kvalitou, ale proto, že to znamená následovat Krista. A aby to bylo úplně jasné, Ježíš připojí: *Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje*. Potom přijdou slova, která si bratr Jan Štěpán vybral jako novoroční heslo pro tento kalendářní rok: *Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce.*

Stojíme zde před jedním tajemstvím víry, které je nám odkrýváno evangeliem. Kdo miluje svůj život, kdo miluje svět v jeho zlých projevech, ten život ztratí. Kdo nenávidí zlé věci světa, život nalezne. Boží slovo zde zjevně vede k sebezapření, k odepření si zlých a nebezpečných věcí a zaměření se na následování Krista. Naše já, má být korigováno a proměňováno v následování Krista. Naše hanebné zaměření na sebe sama má být nahrazeno zaměřením se na Krista.

Krásně poeticky to vyjadřují někteří básníci, jako např. skotský pastor George Matheson, který to pověděl v písni, kterou máme v kancionálu: „Mne zajmi, Pane můj, pak svobodný hned jsem; mne donuť, svůj bych schoval meč, a budu vítězem. Já klesám ve vřavě, když sám jsem svoje stráž; ty uvězni mne v loktech svých, pak silná má je páž.“ Matheson to vyjádřil paradoxy. Když jsem zajat Kristem, jsem svobodný, když schovám svůj meč, budu vítězem. ... „Má vůle není mou, než tvojí stane se. I kdyby trůnu dosáhla, jím vánek otřese. V té vřavě k vítězství ji vzpřímí jediné: když v tobě život nalezne a v tobě spočine.“

Bratr Jan Štěpán měl rád Pána Ježíše vytrvalou láskou. Snažil se svého Spasitele a Pána následovat. Dával k dispozici své hřivny, svá obdarování. Rád se ale také nechal inspirovat výraznými osobnostmi. K jeho vzorům patřil první kazatel tohoto sboru, pastýř, teolog, básník Alois Adlof. Život Adlofa ho velmi silně oslovil a inspiroval. Pustil se do psaní monografie. Také jsem patřil ke kruhu spoluautorů. Musím povědět, že bez bratra Štěpána by tato obsáhlá kniha nevznikla. Jan Štěpán byl duší tohoto projektu a neustále nás povzbuzoval a tlačil kupředu. Rysy zbožnosti Aloise Adlofa mu byly povzbuzením.

Druhou osobou, která ho inspirovala byl prezident Tomáš Garigue Masaryk. S profesorem Josefem Smolíkem napsal o této mimořádné postavě mezi českými mysliteli obsáhlou monografii.

Třetí osobou, která ho inspirovala byl Přemysl Pitter, kazatel, spisovatel, publicista a sociální pracovník, který založil na Žižkově Milíčův dům. Člověk, který s nasazením života pomáhal za války židovským dětem. Vzpomínám na rozhovory při odpoledních biblických hodinách, kdy nám Jan Štěpán vyprávěl, jak Přemysl Pitter bezprostředně po ukončení 2. světové války shromažďoval v několika k tomu vypůjčených zámcích české, německé a židovské děti.

I příklady těchto lidí vedly Jana Štěpána k následování Krista. Věřil, že Ježíš je zosobněním, zjevením Boha na této zemi. Služba a pomoc druhým je součástí následování Krista.

Pán Ježíš dal svůj život. Po jeho smrti však přišlo slavné vzkříšení. Když Pán Ježíš řekne, ***kde jsem já, tam bude i můj služebník***, myslí tím kříž a slavné vzkříšení. Být tam, kde je Kristus, to znamená jít cestou nesení kříže, ale na této cestě najít také vítězství. Naše lidské umírání je následováním Krista. Umíráme různým zlým věcem během svého života a jednou nám bude dáno jít údolím stínu smrti. Na této cestě je pro Kristovy učedníky připraveno také oslavení. Poslední slova na parte zní: ***Kdo mně slouží, dojde cti od Otce***. To je úžasné a povzbuzující zaslíbení. To je slovo, které se v životě bratra Štěpána již naplnilo. Sloužil svému Pánu. Různým věcem ve svém životě umíral a z Boží milosti smí nyní najít nový život. Kristus vstal z mrtvých jako prvotina, první ze všech. Ti, kteří mu slouží a patří k jeho učedníkům mohou dojít cti od nebeského Otce z Boží milosti.

Tohoto zaslíbení se dnes ve chvíli loučení smíme držet: ***Kdo mně slouží, dojde cti od Otce***. Není nic většího a krásnějšího než dojít cti od Otce. Může být milé být poctěn lidmi. Co to ale je proti tomu být poctěn nebeským Otcem a být jednou tam, kde je Ježíš. Ježíš prošel skrze kříž do Boží slávy, skrze smrt do života. To je cesta i pro Ježíšovy učedníky a služebníky.

Díky za svědectví našeho bratra Jana Štěpána. Díky za to, čím mohl obohatit život své rodiny, sboru, církve, ekumeny i společnosti, jejíž jsme součástí. Děkujeme také rodině i všem, kteří bratra Jana provázeli a v posledních letech ho zvláště povzbuzovali a pečovali o něj. Dnes smíme přijímat povzbuzení ze slova Božího: ***kde jsem já, tam bude i můj služebník***. Nejen kříž, nejen zápasy, nejen odříkání se, nejen vzdávání se zlých věcí, ale také vítězství s Kristem, Boží milost, odpuštění, nový život a být tam, kde je Ježíš. A to je Boží království. Díky za to, že tuto naději dnes smíme mít. Náš bratr Jan je již tam, kde jeho Pán a Spasitel. Ten, kterému věřil, kterého miloval a kterému také rád sloužil.

(Pavel Černý)